

Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

20 maart 2007 / rapportnummer 1703-50

commissie voor de milieueffectrapportage

Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

uw kenmerk
oi/reb/cgb 6094835.B45

uw brief

ons kenmerk
1703-51/Br/eh

onderwerp
Toetsingsadvies over het MER Hoog-
spanningsverbinding Randstad
380 kV

doorkiesnummer
(030) 234 76 21

Utrecht,
20 maart 2007

Geachte minister,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies uit te brengen in het kader van Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV.

Overeenkomstig uw verzoek bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag nadere informatie over het vervolg van dit project krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

mr. F.W.R. Evers
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV

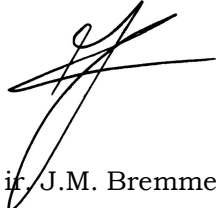
Advies over het milieueffectrapport
Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV

Advies over het MER Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV,

uitgebracht aan de Minister van Economische Zaken door de Commissie voor
de milieueffectrapportage; namens deze

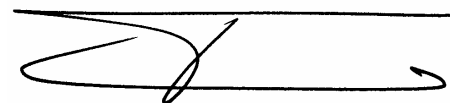
de werkgroep m.e.r.
Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV,

de secretaris

if. J.M. Bremmer

de voorzitter

mr. F.W.R. Evers

Utrecht, 20 maart 2007

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. OORDEEL OVER HET MER	1
2.1 Algemeen	1
2.2 Toelichting op het oordeel.....	2
2.2.1 Habitattoets van Natura 2000 gebied de Wilck.....	2
2.2.2 Potentiële landschapsversterking en weging van criteria.....	2
2.2.3 Uitwerking van het tracé in het vervolg-MER	3

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 november 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 228 d.d. 22 november 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het kabinet wil het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEVII) herzien. De herziening dient om de aanleg van nieuwe 380 kV hoogspanningsverbindingen in en ten behoeve van de Randstad mogelijk te maken. Voor de herziening dient milieueffectrapportage op planniveau¹ (plan-m.e.r.) doorlopen te worden. Op grond van de Natuurbeschermingswet dient voor de herziening ook een Habitattoets plaats te vinden².

Bij brief van 23 november 2006³ heeft de minister van Economische Zaken de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER¹. Het MER is op 23 november ter inzage gelegd⁴. Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.⁵ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen⁶ en deze meegenomen in haar advisering.

2. OORDEEL OVER HET MER

2.1 Algemeen

De Commissie is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig** is.

In het MER wordt op systematische wijze de waaier aan alternatieven en varianten voor de tracés beschreven en geanalyseerd. Volgens de Commissie is daarbij het juiste -globale- detailniveau gehanteerd. Zo ontstaat er voor de definitieve tracékeuze met bijbehorende inpassing voldoende keuzeruimte, zonder dat alles open blijft.

De Commissie heeft nog wel een kanttekening bij de functie van het MER als Habitattoets, met name waar het gaat over het natuurgebied de Wilck. Paragraaf 2.2.1 gaat hier nader op in.

Het MER geeft aan dat de milieueffecten van de verdere uitwerking worden onderzocht in een MER voor hetzij een Rijksprojectbesluit, hetzij een Rijksinpassingsplan. Dit MER kan meer in detail ingaan op de nog aanwezige alternatieven en de daarbij te verwachten effecten. Het nu voorliggende MER geeft daarvoor een goede uitgangspositie.

---

¹ Het MER wordt nog gepresenteerd als Strategische Milieubeoordeling (SMB). Inmiddels is op 29 september de SMB-richtlijn geïmplementeerd in de Wet Milieubeheer. In de wet wordt niet gesproken over SMB respectievelijk m.e.r., maar over m.e.r. voor plannen (plan-m.e.r.) en m.e.r. voor besluiten (besluit-m.e.r.). Het milieu (effect)rapport in beide procedures wordt aangeduid als MER.

² In het geval dat een passende beoordeling doorlopen wordt, geldt de verplichting om de Commissie in te schakelen bij de toetsing van een plan-MER. De Commissie dient de passende beoordeling bij haar toetsing te betrekken.

³ Zie bijlage 1.

⁴ Zie bijlage 2.

⁵ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁶ Zie bijlage 4.

2.2 Toelichting op het oordeel

2.2.1 Habitattoets van Natura 2000 gebied de Wilck

In de ontwerp-PKB wordt als randvoorwaarde voor de vervolgbesluiten vastgelegd dat “*wordt uitgesloten dat in speciale beschermingszones meer dan te verwaarlozen effecten zullen optreden*”. Voor het Natura 2000 gebied De Wilck nabij Hazerswoude wordt in het MER kort onderzocht of deze voorwaarde uitvoerbaar is. Gezien de globale aard van het besluit acht de Commissie de gegeven informatie voldoende voor de besluitvorming.

Het MER wordt echter tevens betiteld als Habitattoets. Vanuit die invalshoek mist de Commissie een conclusie: is er al dan niet sprake van een (mogelijk) significant effect? Is een passende beoordeling nodig? ⁷ Er wordt niet ingegaan op de aard van de effecten in relatie tot de kwalificerende soorten (Kleine Zwaan en Smient)⁸. Ook wordt geen definitie van een significant gevolg gegeven. Het MER geeft wel aan dat er mitigerende maatregelen kunnen worden genomen. Mitigeren is nu echter nog niet aan de orde⁹.

■ De Commissie adviseert ofwel de conclusies van de Habitattoets van De Wilck in een aanvulling op het onderhavige MER nader te preciseren, dan wel zekerheid te verschaffen dat dit in een later stadium expliciet aan de orde komt.

2.2.2 Potentiële landschapsversterking en weging van criteria

In de alternatievenvergelijking lijkt het vermijden van negatieve gevolgen meer gewicht te krijgen dan de kans op positieve gevolgen, bijvoorbeeld landschapsversterking. Daardoor volgt de keuze niet altijd logisch uit de gegevens. Variant A2.8 bijvoorbeeld (bundeling met de 150kV hoogspanningslijn en vervanging door M-mast, bundeling met A5 en A4 als gelijkwaardige bovengrondse infrastructuur) resulteert volgens de Commissie potentieel in een goede ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit. Deze variant valt echter af vanwege cultuurhistorische effecten, namelijk de doorsnijding van de Stelling van Amsterdam en het Groene Hart. Daaruit valt af te leiden dat de initiatiefnemer de negatieve effecten van doorsnijding van landschappelijk gevoelige gebieden zwaarder heeft laten wegen dan de positieve gevolgen van bundeling, zonder dat dit expliciet vermeld is.

---

⁷ In een tussentijdse toelichting is bevoegd gezag ingegaan op de keuze voor een beperkte opzet van de Habitattoets. Bevoegd gezag geeft aan dat een aantal uitgangspunten bepalend zijn geweest:

- Aansluiting bij het hoge abstractieniveau van deze SMB: het gaat om een ruimtelijke verkenning naar de inpasbaarheid van een groot aantal zoekgebieden op grond van planologische kenmerken, waarbij het ontwerp en de bouwmethode nog niet vast staan en een grote spreiding hebben (wel of geen bundeling, boven of ondergronds etc). Voor een meer concrete Habitattoets was het nodig geweest om in detail in te zoomen op één aspect. Dat zou onbalans in de detaillering en vergelijking van de zoekgebieden tot gevolg hebben gehad.
- Aansluiting bij de aard van een PKB met bwb's, maar zonder cbb's (d.w.z. nog geen rechtsbescherming, wel zelfbinding Rijk). De rechterlijke toets aan de Nbwet vindt pas plaats bij het vervolgbesluit. Op dat moment is alle daarvoor benodigde informatie beschikbaar. Het Rijk (en de netbeheerder) leggen zich echter nu reeds vast op het uitgangspunt: in elk geval géén significante effecten.

⁸ Bekend is dat er per kilometer hoogspanningskabels enkele honderden vogelslachtoffers per jaar vallen (zie bijvoorbeeld veel onderzoek uit de jaren zeventig en recent onderzoek van De Vlas en Butter). In een Habitattoets zou uitgezocht moeten worden welke soorten relatief veel getroffen worden en of dat significant is ten opzichte van de populatiegrootte.

⁹ Als er sprake is van significante gevolgen moet eerst worden nagegaan of er alternatieven zijn. Ook moet duidelijk zijn dat er geen sprake is van cumulatie met andere activiteiten.

- De Commissie adviseert in de uitwerking van het tracé nadrukkelijk plaats in te ruimen voor potentiële positieve gevolgen, zoals landschappelijke versterking. Schenk daarbij (bijvoorbeeld bij een verkenning van mogelijke mitigerende maatregelen) aandacht aan mogelijke versterking van lokale landschappelijke patronen (waterlopen, dijktracés, oude verkavelingen) in situaties waar de doorsnijding het landschapsbeeld ter plaatse onder druk zet.

2.2.3 Uitwerking van het tracé in het vervolg-MER

Uit de zienswijzen blijkt dat veel insprekers bezorgd zijn over effecten van bovengrondse hoogspanningsmasten- en leidingen op hun leefomgeving, op landschappelijke, recreatieve - of belevingswaarden of op beschermde natuurgebieden- en soorten. De Commissie gaat er van uit dat deze aspecten een belangrijke rol zullen spelen in de verdere uitwerking van de plannen en in het vervolg-MER. Daarnaast blijkt uit een aantal zienswijzen dat (toekomstige) omwonenden zich zorgen maken over een vergrote kans op leukemie bij bovengrondse leidingen. Dit pleit ervoor om in de verdere uitwerking aandacht te schenken aan gezondheidsaspecten.

- De Commissie adviseert om in het vervolgtraject, naast leefomgevings-, natuur- en landschapsaspecten, aandacht te schenken aan gezondheidsaspecten.

Vanwege de gevreesde effecten wordt in veel zienswijzen gepleit voor ondergrondse aanleg of voor aanpassing van het tracé¹⁰. Voor zover de Commissie kan bezien, biedt het voorkeursalternatief voldoende ruimte om in de verdere uitwerking oplossingen te zoeken voor de belangrijkste knelpunten. Het gaat dan om inpassing van het tracé binnen het voorkeursalternatief. In sommige zienswijzen lijkt het om daadwerkelijke tracéalternatieven te gaan¹¹. Het ligt voor de hand om hier op in te gaan in deel 2 van de PKB (de reactienota).

- De Commissie adviseert om in het vervolg-MER in te gaan op de uit de zienswijzen naar voren komende knelpunten en de mogelijke oplossingen daarvoor. Zij adviseert de voorgestelde inpassingen daarbij te betrekken en deze dan wel mee te nemen in het MER, dan wel te motiveren waarom deze niet in aanmerking komen. Waar het gaat om daadwerkelijke tracéalternatieven adviseert de Commissie deze in deel 2 van de PKB te bespreken.

---

¹⁰ Bijvoorbeeld bij Hoofddorp (o.a. nr. 28 en 29), bij de doorkruising van de groenblauwe slinger (o.a. nr. 59) en bij Leiderdorp (o.a. nr. 85)

¹¹ Zie bijvoorbeeld inspraakreactie nr. 217, waarin een alternatief tracé via de Noordzee wordt voorgesteld.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 23 november 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

		Ministerie van Economische Zaken	
		 Commissie voor de milieueffectrapportage	
Aan		ingekomen :	23 NOV 2006
Commissie voor de milieueffectrapportage		nummer	
Mr. F.W.R. Evers		dossier	1703-23 +lm 25
Postbus 2345		kopie naar :	Pi lp
3500 GH UTRECHT			
Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
		OI/REB/CGB	2
		6094835.b45	
Onderwerp	Kabinetvoornemen planologische kernbeslissing Randstad 380 kV hoogspanningsverbinding		
Geachte heer Evers,			
<p>Zoals u bekend heeft de beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT, het voornemen een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding aan te leggen tussen Beverwijk en Wateringen. Deze verbinding is noodzakelijk om op middellange termijn, vanaf 2011, de levering van elektriciteit in de Randstad te kunnen blijven garanderen.</p> <p>Ten behoeve van deze verbinding is het kabinet voornemens het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV II) te wijzigen. Deze partiële herziening geschiedt volgens de procedure van de planologische kernbeslissing (artikel 2a Wet op de Ruimtelijke Ordening). Op 14 oktober jl. heeft de Ministerraad deel 1 van de planologische kernbeslissing, het kabinetvoornemen, vastgesteld.</p> <p>In de planologische kernbeslissing (pkb) wordt besloten over het globale tracé van de verbinding en wordt vastgelegd aan welke uitgangspunten de nadere ruimtelijke inpassing van de verbinding zal moeten voldoen. Bovendien wordt in de pkb aangegeven dat de vervolgbesluitvorming over de ruimtelijke inpassing en uitvoering van de verbinding zal worden gecoördineerd door het Rijk.</p> <p>Voor het globale tracé zijn, in een strategische milieubeoordeling (SMB), vijftien varianten onderzocht. In de ontwerp pkb spreekt het kabinet zich uit voor één voorkeursvariant, die loopt van Beverwijk via Leiden naar Zoetermeer en vandaar naar Wateringen.</p>			
Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax	
Bezuidenhoutseweg 20, Den Haag	070 3797685	070 3797841	
Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door	
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	Brascamp	
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl		
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden	

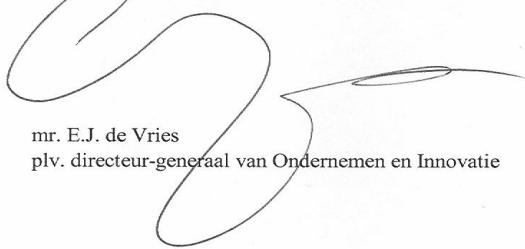

Bij deze zend ik u de ontwerp planologische kernbeslissing en de bijbehorende strategische milieubeoordeling¹. Ik wil u verzoeken binnen de termijn van de terinzagelegging van genoemde documenten (23 november 2006 tot 15 februari 2007) aan mij een toetsingsadvies uit te brengen over de strategische milieubeoordeling in relatie tot de ontwerp planologische kernbeslissing.

In het kader van de inspraakprocedure worden twee hoorzittingen georganiseerd. Deze vinden plaats op 9 januari 2007 in Hoofddorp in Schouwburg De Meerse Kassa, Raadhuisplein 3, en op 11 januari 2007 in Den Haag, in het stadhuis aan het Spui 68 (ingang bibliotheek). Beide hoorzittingen vangen aan om 20:00 uur. Ik nodig u uit de hoorzittingen bij te wonen. De inspraakreacties op de pkb en SMB zullen aan u worden doorgezonden.

Voor nadere inlichtingen kunt u zich wenden tot de heer drs. O. Bitter (tel. 070 3796490) of mevrouw drs. E.J. Brascamp (tel. 070 3797685) van het Ministerie van Economische Zaken.

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

mr. E.J. de Vries
plv. directeur-generaal van Ondernemen en Innovatie

---

¹ I.e. een milieueffectrapportage voor een plan, als bedoeld in art. 7.2, tweede lid Wet milieubeheer.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van het milieueffectrapport in Staatscourant nr. 228 d.d. 23 november 2006

Inspraak Randstad 380 kV hoogspanningsverbinding

De beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT, wil een nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding aanleggen van Beverwijk via Zoetermeer naar Wateringen (bij Den Haag). Deze verbinding (de Randstad 380 kV verbinding) is noodzakelijk om de levering van elektriciteit in de Randstad te kunnen blijven garanderen. Daartoe moet het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening via een procedure van planologische kernbeslissing (pkb) worden herzien. In die planologische kernbeslissing (pkb) legt het kabinet nu en noodzaak van de nieuwe verbinding vast en neemt het een besluit over het globale zoekgebied voor het tracé van de verbinding. Ook legt het kabinet het kader voor de vervolgbesluiten vast.

Van 23 november 2006 tot 15 februari 2007 liggen de volgende documenten ter inzage:

- de ontwerp planologische kernbeslissing (deel 1 van de pkb);
- de strategische milieubeoordeling (SMB);
- de richtlijnen voor de strategische milieubeoordeling.

Waar kunt u de documenten inzien?

U kunt de documenten van 23 november 2006 tot 15 februari 2007 gedurende de reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- Ministerie van Economische Zaken, Informatiecentrum, Bezuidenhoutseweg 30, Den Haag.
- Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Bibliotheek, Rijnstraat 8, Den Haag.
- Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Inspraakpunt, Koningskade 4, Den Haag.
- De provinciehuizen van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht.
- De gemeentehuizen van de gemeenten Aalsmeer, Abcoude, Alkemade, Amstelveen, Amsterdam, Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs, Beverwijk, Bleswijk, Delft, Den Haag, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Jacobswoude, Krimpen aan den IJssel, Leiden, Leiderdorp, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Ouder-Amstel, Ouderkerk, Pijnacker-Nootdorp, Rijnwoude, Rijswijk, Rotterdam, Schiedam, Velsen, Westland, Zevenhuizen-Moerkapelle, Zoetermeer en Zoeterwoude.

Hoe kunt u inspreken?

Elkeleer kan van 23 november 2006 tot 15 februari 2007 schriftelijk of mondeling een zienswijze indienen over pkb deel 1 en de SMB Randstad 380 kV verbinding. Uw schriftelijke reactie kunt u sturen naar: Inspraakpunt, Randstad 380, Postbus 30316, 2500 GH Den Haag (fax 070 - 351 96 01). Uw inspraakreactie kunt u ook via internet versturen: zie www.bureau-energieprojecten.nl.

Hoorzitting.

U kunt uw reactie ook kenbaar maken tijdens openbare hoorzittingen.

Die vinden plaats op:

- dinsdag 9 januari 2007, Schouburg De Meerse Kassa, Readhuisplein 3 in Hoofddorp, aanvang 20.00 uur;
- donderdag 11 januari 2007, Stadhuis, Spui 68 (ingang bibliotheek) in Den Haag, aanvang 20.00 uur.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het kabinet zal in deel 2 van de pkb de inspraakreacties bundelen en mede op basis van de inspraakreacties pkb deel 3 (kabinetsstandpunt) vaststellen. Daarin neemt het kabinet zijn definitieve standpunt in en geeft het aan wat het met de inspraakreacties gedaan heeft. Deel 3 wordt daarna ter instemming voorgelegd aan de Tweede en de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Nadere informatie

U kunt de planologische kernbeslissing (pkb) deel 1 en de strategische milieubeoordeling (SMB) Randstad 380 kV verbinding downloaden of bestellen via www.bureau-energieprojecten.nl. U kunt pkb deel 1 en de SMB ook telefonisch aanvragen bij Postbus 51, tel. 0300 - 64 6 39 51. Voor nadere informatie over de inhoud van pkb deel 1 en de SMB kunt u contact opnemen met de heer drs. O. Bitter, tel. 070 - 379 64 90 of mevrouw drs. E.J. Brascamp, tel. 070 - 379 76 85, van het Ministerie van Economische Zaken. Algemene informatie kunt u tevens vinden op www.bureau-energieprojecten.nl. Voor inlichtingen over de inspraakprocedure kunt u zich wenden tot het Inspraakpunt, tel. 070 - 351 96 03.

Ministerie van Economische Zaken

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Minister van Economische Zaken

Bevoegd gezag: Ministerraad (Minister van Economische Zaken en Minister van VROM)

Besluit: Planologische Kernbeslissing (PKB) voor de partiële herziening van het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEVII)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C24

Activiteit:

De herziening dient om de aanleg van nieuwe 380 kV hoogspanningsverbindingen in en ten behoeve van de Randstad mogelijk te maken.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie strategische milieubeoordeling: 26 januari 2006

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 16 maart 2006

notitie reikwijdte en detailniveau vastgesteld: 19 oktober 2006

kennisgeving MER: 23 november 2006

toetsingsadvies uitgebracht: 20 maart 2007

Bijzonderheden:

Voor de herziening dient milieueffectrapportage op planniveau (plan-m.e.r.) doorlopen te worden. Op grond van de Natuurbeschermingswet dient voor de herziening ook een Habitattoets plaats te vinden.

De Commissie is van oordeel dat de essentiële informatie in het MER aanwezig is. Het MER beschrijft op systematische wijze de waaier aan alternatieven en varianten voor de tracés. Daarbij het juiste -globale- detailniveau gehanteerd.

Het voorkeurstracé wordt verder uitgewerkt in een Rijksprojectbesluit of een Rijksinpassingsplan. Hiervoor wordt wederom een MER opgesteld. De Commissie doet een aantal aanbevelingen voor dit vervolg-MER. Het gaat om de Habitattoets voor het natuurgebied de Wilck en om het in beschouwing nemen van potentiële positieve gevolgen, zoals landschappelijke versterking.

Naar aanleiding van de zienswijzen adviseert de Commissie om in het vervolg-MER, naast leefomgevings-, natuur- en landschapsaspecten, ook aandacht te schenken aan gezondheidsaspecten. Ook adviseert zij om in te gaan op de uit de zienswijzen naar voren komende knelpunten en de mogelijke oplossingen daarvoor. In de zienswijzen wordt een aantal inpassingen binnen het voorkeurstracé voorgesteld. De Commissie adviseert deze mee te nemen in het vervolg-MER, dan wel te motiveren waarom deze niet in aanmerking komen. Waar het gaat om daadwerkelijke tracéalternatieven adviseert de Commissie deze in deel 2 van de PKB (de reactienota) te bespreken.

Samenstelling van de werkgroep:

mr. F.W.R. Evers (voorzitter)

drs. S.J. Jansen

ir. E.A.J. Luiten

drs. R.H.J. Mooren

Secretaris van de werkgroep:

mr. S. Pieters (richtlijnen)

ir. J.M. Bremmer (toetsing)

BIJLAGE 4

De Commissie heeft 718 zienswijzen van het bevoegd gezag ontvangen. Voor de volledige lijst wordt verwezen naar www.commissiemer.nl, projectnummer 1703. De lijst kan ook opgevraagd worden bij het secretariaat van de Commissie voor de m.e.r. via telefoonnummer 030-2347666 of per email via mer@eia.nl.

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Hoogspanningsverbinding Randstad 380 kV**

De Minister van Economische Zaken wil de aanleg van nieuwe 380 kV hoogspanningsverbindingen in en ten behoeve van de Randstad mogelijk maken. Hiervoor is een partiële herziening van het Tweede Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEVII) nodig. Het besluit hierover (onder andere over het globale tracé) wordt door de ministerraad genomen in een Planologische Kernbeslissing (PKB).

ISBN-10: 90-421-2008-8

ISBN-13: 978-90-421-2008-2